

Sygn. akt I ACz 1178/12

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2012 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Elżbieta Uznańska

Sędziowie: SSA Andrzej Szewczyk

SSA Barbara Górczanowska

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2012 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa G. P.

przeciwko Gminie Miejskiej K.

na skutek zażalenia powoda na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie 2 wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie - Wydział I Cywilny z dnia 21 czerwca 2012 roku, sygn. akt I ACa 542/12

postanawia:

- 1. oddalić zażalenie.**
- 2. zasądzić od powoda G. P. na rzecz strony pozwanej Gminy Miejskiej K. kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego**
- 3. przyznać od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adwokata K. K. z Kancelarii Adwokackiej w K. Os . (...) w K. kwotę 738 zł (siedemset trzydzieści osiem złotych) w tym kwotę 138 zł (sto trzydzieści osiem złotych) podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Krakowie, po rozpoznaniu sprawy z powództwa G. P. przeciwko Gminie Miejskiej K., na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 6 marca 2012 r. sygn. akt I C 651/11 oddalającego powództwo, wyrokiem z dnia 21 czerwca 2012, sygn. akt I ACa 542/12 w punkcie 1 oddalił apelację, w punkcie 2 zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w punkcie 3 przyznał pełnomocnikowi powoda od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 6.642 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

W uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia w części dotyczącej kosztów postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny wskazał, że o kosztach tych orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Zasądzona od powoda na rzecz strony pozwanej kwota 5.400 zł tytułem zastępstwa prawnego została ustalona według stawki minimalnej określonej w § 6 pkt. 7 i 85 § 12 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.Nr. 163, poz. 1349 ze zm.).

Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się istnienia szczególnych okoliczności w sprawie uzasadniających zastosowania 102 § k.p.c. i odstąpienie od obciążania powoda kosztami postępowania apelacyjnego. Sąd Apelacyjny podkreślił, że ta

lakoniczność apelacji powoda, przy jednoczesnej wysokiej wartości przedmiotu zaskarżenia powoduje, iż powód powinien liczyć się z możliwością zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego strony przeciwnej. Powód posiada stałe źródło dochodu, z którego będzie mógł uczynić zadość obowiązkowi zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi procesowemu. Wskazał, że pomimo obszernego wywodu prawnego dokonanego przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku z 6 marca 2012 r. bardzo lakoniczna apelacja powoda, sporządzona przez profesjonalnego pełnomocnika ograniczyła się do stwierdzenia, że strona pozwana nie wywiązała się ze swoich zobowiązań zapewnienia powodowi i jego rodzinie lokalu mieszkalnego, nie podejmując bliższej polemiki ze stanowiskiem, że pozwana Gmina uczyniła zadość zobowiązaniu jakie zaciągnęła wobec ojca powoda zapewniając mu i jego rodzinie lokal mieszkalny odpowiadający liczebności rodziny.

Zażalenie na postanowienie o kosztach zawarte w punkcie 2 wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 21 czerwca 2012 r. wniósł powód, wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez nie obciążanie go kosztami procesu, nieobciążanie go kosztami postępowania zażaleniowego oraz przyznanie na rzecz pełnomocnika powoda od Skarbu Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym, które nie zostały uiszczonych w całości ani w części.

Powód zarzucił niezastosowanie art. 102 k.p.c., podczas gdy w sprawie zachodzą przesłanki przemawiające na odstąpienie od obciążenia go kosztami procesu. Zasądzona tytułem kosztów sądowych kwota 5.400 zł przekracza jego możliwości a jej uregulowanie nastąpi z uszczerbkiem dla jego rodziny. Wskazał, że wraz z rodziną są repatriantami z Gruzji, od niedawna mieszkają w Polsce. Do polski przyjechał w nadziei na obiecywaną od strony pozwanej pomoc, w szczególności mieszkanie, które miało mu ułatwić rozpoczęcie nowego życia. Jego sytuacja materialna jest trudna. Mieszka w jednym pokoju z całą rodziną. Ma na utrzymaniu żonę i dwójkę dzieci. Nie zdołał zgromadzić większych oszczędności ze względu na krótki czas pobytu w kraju.

W odpowiedzi na zażalenie strona pozwana wniosła o oddalenie zażalenia i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny, rozpoznając sprawę w obecnym składzie, zważył co następuje:

Zażalenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Art. 98 § 1 k.p.c. statuuje zasadę odpowiedzialności strony za wynik procesu. Strona przegrywająca sprawę winna dokonać zwrotu przeciwnikowi kosztów procesu na jego żądanie. Za przegrywającego uznaje się powoda, którego żądanie nie zostało uwzględnione, albo pozwanego, którego obrona okazała się nieskuteczna. Wyjątek od powyższej regulacji przewiduje art. 102 k.p.c., który stanowi wyłom w zasadzie odpowiedzialności na wynik procesu i na zasadzie słuszności pozwala wyłącznie w szczególnie uzasadnionych wypadkach na zasądzenie od strony przegrywającej tylko części kosztów lub nieobciążenie jej w ogóle kosztami. Z tych też względów nie należy tego przepisu interpretować rozszerzająco. Do kręgu "wypadków szczególnie uzasadnionych" zaliczyć należy okoliczności związane z samym przebiegiem procesu tj. wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczenia, przedawnienie, prekluzja, jak i te leżące na zewnątrz tj. stan majątkowy i sytuacja życiowa strony. Okoliczności powyższe powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (zob. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 1 grudnia 2011 r. sygn. akt I CZ 26/11)

Sposób skorzystania z przepisu art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym Sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, od zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 maja 2006 r., sygn. akt III CK 221/05). Zakwalifikowanie przypadku jako „szczególnie uzasadnionego” zależy od swobodnej oceny sądu. Ocena ta musi jednakże uwzględniać wszystkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jej podjęcie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 r., I CZ 112/09).

Za trafny należy uznać pogląd, zgodnie z którym sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi szczególnie uzasadnionego wypadku o którym mowa w art. 102 k.p.c. i w konsekwencji nie uzasadnia przyznania tej stronie zwolnienia od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi procesowemu, który takie żądanie zgłosił.

W ocenie Sądu Apelacyjnego argumenty wskazywane przez powoda nie mogą podważyć zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Przypomnieć należy, że zwolnienie przez Sąd Okręgowy powoda obejmuje ulgę tylko od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych tj. opłat i wydatków, nie zwalnia nie zwalnia automatycznie strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi procesowemu (zob. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 11 lutego 2010 r., sygn. akt CZ 112/09) Od tego obowiązku można zwolnić stronę jedynie na podstawie art. 102 k.p.c. W niniejszej sprawie powód się nie wykazał, że zachodzą szczególne okoliczności, o których mowa w art. 102 k.p.c., pozwalające na odstąpienie od obciążania go kosztami postępowania apelacyjnego. Fakt uzyskiwania niskich dochodów przez powoda został przez sąd uwzględniony przy okazji zwolnienia od kosztów sądowych przez sąd I instancji, nie stanowiąc automatycznie o istnieniu ustawowej przesłanki w postaci „szczególnych okoliczności”.

W niniejszej sprawie powód wskazując na trafność skorzystania z zasadny słuszności wyrażonej w art. 102 k.p.c. powołał się na jedynie na swoją trudną sytuację materialną. Zważywszy na to jak wysokiej kwoty powód dochodził i jaka w związku była kwota określająca wartość przedmiotu zaskarżenia, powód powinien liczyć się z tym, iż w przypadku oddalenia wielce lakonicznej apelacji od oddalonego powództwa, będzie zobowiązany do zwrotu przeciwnikowi kosztów poniesionych przez niego w postępowaniu apelacyjnym wynikających z podjęcia przez stronę pozwaną obrony z udziałem profesjonalnego pełnomocnika i związanego z tym faktem wynagrodzenia pełnomocnika ustalonego w oparciu o wynikające z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 ze zm.). O takich możliwych konsekwencjach powinien był go ewentualnie uprzedzić reprezentujący go adwokat z urzędu. Po zapoznaniu się z pisemnymi motywami wyroku oddalającego powództwo, w którym Sąd Okręgowy obszernie wyjaśnił z jakich przyczyn roszczenie powoda nie może zostać uwzględnione, powód przy podjęciu decyzji o kontynuowaniu procesu poprzez wniesienie apelacji winien uwzględniając swą trudną sytuację majątkową oraz wynik postępowania rozważyć argumenty przemawiające za słusznością zajmowanego w pozwie stanowiska, możliwością oddalenia apelacji a przez to ziszczenia się obowiązku pokrycia kosztów strony przeciwnej w postępowaniu odwoławczym. W judykaturze przyjmuje się, że przekonanie strony o zasadności zajmowanego stanowiska, które może przemawiać za nie obciążaniem jej kosztami przegranego procesu przed sądem pierwszej instancji, przestaje być aktualne w postępowaniu apelacyjnym (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 30 marca 2012 r. III CZ 13/12 i powołane tam niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2011 r. sygn. akt V CZ 24/11 oraz z dnia 5 października sygn. akt IV CZ 24/11).

Reasumując należy uznać, że powód nie wykazał, by w sprawie zachodziły szczególne okoliczności, o których mowa w art. 102 k.p.c., uzasadniające odstąpienie od obciążania go kosztami postępowania apelacyjnego należnymi stronie pozwanej.

Wobec powyższego, na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono w punkcie 2 sentencji na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 2 k.p.c. oraz § 12 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 ze zm.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi w postępowaniu zażaleniowym Sąd Apelacyjny orzekł w punkcie 3 sentencji w oparciu o § 13 ust. 2 pkt 2) w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za

czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1348